

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/128/2020
Identifikačné číslo spisu:	5918200630
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5918200630.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. F. X., bývajúceho v I. L., O. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Garom, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 14, proti žalovanej Prima banke Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej spoločnosťou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o zaplatenie sumy 10.530,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 10Cpr/6/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. januára 2020 sp. zn. 9CoPr/4/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 23. januára 2020 sp. zn. 9CoPr/4/2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 19. februára 2019 č. k. 10Cpr/6/2018-329 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10.530,- eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne od 30.7.2016 do zaplatenia, a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Žalobu o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 3 % zo sumy 10.530,- eur zamietol (výrok II.) a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 87,24 %, ktorý je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi v lehote určenej v uznesení, ktorým bude rozhodnuté o výške trov (výrok III.).

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil § 1 ods. 4, § 9 ods. 1, § 10 ods. 1, 2, § 47 ods. 1 písm. b/, § 118 ods. 1, 2, § 119 ods. 3 Zákonníka práce, § 191 ods. 1 veta prvá, ods. 2 Obchodného zákonníka, § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.

1.2. Súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že spoločnosť Sberbank Slovensko a.s. adresovala žalobcovi listinu označenú ako prísne tajné/dôverné, v ktorej ho informovala, že sa rozhodla ponúknuť banku na predaj, pričom v tomto procese bude mať žalobca rozhodujúcu úlohu a jeho vplyv na úspech transakcie bude podstatný, v súvislosti s čím Dozorná rada rozhodla, že žalobca bude súčasťou

Mimoriadneho výkonnostného bonusu pre kľúčových zamestnancov SBSK - jednorazového programu pre vybraných zamestnancov spojeného s kľúčovými indikátormi výkonnosti vzťahujúcimi sa na práve prebiehajúcu transakciu predaja. Listom zo dňa 28. júla 2016 označeným ako „Mimoriadny výkonnostný bonus pre kľúčových zamestnancov Sberbank Slovensko" informoval právny predchodca žalovanej (spoločnosť Sberbank Slovensko a.s.) žalobcu o rozhodnutí o výplate Mimoriadneho výkonnostného bonusu pre kľúčových zamestnancov SBSK, vzhľadom na zavŕšenie predaja banky, a to vo výške 17.550,- eur (32,5 % ročnej základnej mzdy k januáru 2015) spolu s oznámením, že bonus vo výške 60 % - 10.000,- eur bude podľa internej smernice Sberbank Slovensko a.s. pod názvom Politika odmeňovania Sberbank Slovensko vyplatený po zavŕšení predajnej transakcie a bonus vo výške 40 % - 7.020,- eur bude s odloženou výplatou o 3 roky s termínom výplaty v roku 2019. K zavŕšeniu predajnej transakcie došlo 29. júla 2016, kedy Penta Investments sa stala vlastníkom majoritného podielu akcií 99,5 % v Sberbank Slovensko a. s..

1.3. Vychádzajúc z internej smernice SBSK „Politika odmeňovania SBSK" mal súd za to, že Mimoriadny výkonnostný bonus patrí medzi pohyblivú zložku celkovej odmeny, ktorá v tomto prípade zahŕňa (bod 3.4 písm. c/) motivačnú zložku odmeny, ktorej suma závisí na cieľoch, dlhodobej stratégii banky a záujmoch. Jedná sa o nenárokovú zložku mzdy a zamestnancovi vzniká na ňu nárok až na základe osobitného rozhodnutia zamestnávateľa o jej priznaní. Tieto skutočnosti sa žalovanej nepodarilo spochybníť, ani vyvrátiť. Rozhodnutie bolo vydané štatutárnym orgánom právneho predchodcu žalovanej - predstavenstvom. Keďže k zavŕšeniu predajnej transakcie došlo 29. júla 2016, nasledujúci deň mala žalovaná vyplatiť žalobcovi priznaný výkonnostný bonus v časti predstavujúcej 60 % celkovej sumy, teda sumu 10.300,- eur. Žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie žalovanej sumy, vychádzajúc aj z uznesenia NS ČR sp. zn. 21Cdo/2545/2010 a rozsudku NS SR sp. zn. 5Cdo/277/2015 je tak dôvodný čo do základu, aj výšky, a preto súd žalobe vyhovel.

1.4. Žalovaná nevyplatila priznaný výkonnostný bonus v lehote splatnosti, čím sa dňom nasledujúcim po zavŕšení predajnej transakcie dostala do omeškania, preto súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania z uvedenej sumy od 30. júla 2016 do zaplatenia vo výške 5 % ročne (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., § 1 ods. 4 Zákonníka práce). Pokiaľ žalobca uplatňoval žalobou úrok z omeškania vo výške 8 % ročne, v časti prevyšujúcej 5 % súd žalobu zamietol.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd") rozsudkom z 23. januára 2020 sp. zn. 9CoPr/4/2019 potvrdil prvoinštančný rozsudok a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu odvolacích trov.

2.1. V celom rozsahu sa stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP), s doplnením, že žalovaná v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal, a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že mimoriadny výkonnostný bonus vo výške 10.530,- eur, ktorý bol žalobcovi ako zamestnancovi priznaný právnym predchodcom žalovanej listom predstavenstva zo dňa 28. júla 2016 nazvaným ako Mimoriadny výkonnostný bonus pre kľúčových zamestnancov SBSK vzhľadom na zavŕšenie predaja SBSK, je variabilnou a nenárokovateľnou zložkou mzdy, na ktorú žalobcovi ako zamestnancovi vznikol nárok na základe osobitného rozhodnutia zamestnávateľa o jej priznaní za prácu, ktorú vykonával podľa pokynov a na žiadosť zamestnávateľa. Dôvodil, že pokiaľ predstavenstvo pri priznaní tohto nároku nepostupovalo v súlade s internými predpismi spoločnosti, prípadne nebol vyžiadaný súhlas Dozornej rady, táto skutočnosť môže vyvolať zodpovednostné vzťahy len medzi členmi štatutárneho orgánu a samotnou spoločnosťou. Zamestnávateľa voči zamestnancovi však takýto akt predstavenstva ako štatutárneho orgánu konajúceho v pracovnoprávných vzťahoch zaväzuje (§ 10 ods. 1 ZP). Žalovaná pritom neprodukovala v konaní také dôkazy, z ktorých by súd mohol vyvodíť záver, že štatutárny orgán prekročil právnym úkonom v pracovnoprávných vzťahoch svoje oprávnenie a zamestnanec o tom vedel alebo musel vedieť (§ 10 ods. 2 ZP). O vyplatení Mimoriadneho výkonnostného bonusu pre kľúčových zamestnancov rozhodlo predstavenstvo ako štatutárny orgán spoločnosti, ktorého žalobca nebol členom a nepodieľal sa na schvaľovaní odmeny. Preto argumentácia žalovanej, že tieto procesy riadili a určovali riadiaci zamestnanci, ktorí sami sebe vytvorili systém mimoriadnych benefitov, neobstála. Neobstála ani argumentácia žalovanej, že nešlo o výkon práce pre zamestnávateľa, ale o výkon práce v prospech pôvodného akcionára spoločnosti Sberbank Europe. Tieto tvrdenia považuje za irelevantné, pretože je

nepochybné, že žalobca vykonával túto činnosť na základe rozhodnutia a pokynov štatutárneho orgánu.

2.3. Odvolací súd nezistil skutočnosti, pre ktoré by bolo dôvodne uplatnený nárok nepriznať z dôvodu jeho rozporu s dobrými mravmi. V tejto súvislosti konštatoval, že každá sporová strana má povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkaznú. Väčšina skutočností, ktoré sú obsahom odvolania, je len v rovine tvrdení bez toho, aby žalobca predložil o týchto skutočnostiach do času koncentrácie konania, t. j. do vyhlásenia dokazovania za skončené, relevantné dôkazy. Z obsahu spisu nevyplývajú také skutočnosti, pre ktoré by bolo dôvodné prijať záver, že uplatňovaný nárok je v rozpore s dobrými mravmi.

2.4. Odvolací súd nezistil ani rozpor priznaného nároku so zákonom o bankách. Aj keď možno súhlasiť s tvrdením žalovanej, že Mimoriadny výkonnostný bonus, ktorého zaplata sa žalobca domáha, nemožno považovať za súčasť základnej zložky mzdy, nemožno súhlasiť s tým, že nemal atribúty negarantovanej pohyblivej zložky odmeny. Práve ako negarantovanú pohyblivú zložku mzdy tento nárok vyhodnotil aj súd prvej inštancie. Z argumentácie žalovanej pritom nemožno vyvodíť, z akého dôvodu takýto záver súdu prvej inštancie spochybňuje. Nepochybné v danom prípade išlo o motivačnú pohyblivú zložku mzdy, ktorej výška nebola garantovaná a bola závislá na rozhodnutí štatutárneho orgánu. Až rozhodnutím predstavenstva ako štatutárneho orgánu zamestnávateľa sa tento nárok žalobcu stal nárokovateľným.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. K vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP uviedla, že spočíva v tom, že odvolací súd arbitrárne neprihliadol na dôkazy ňou produkované, čím porušil právo na spravodlivý proces. Druhým aspektom, pri ktorom porušil odvolací súd právo na spravodlivý proces bolo to, že ignoroval jej odvoláciu námietku o rozpore nároku so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov a iba v odseku 11 zjednodušene uviedol, že s uvedeným zákonom rozpor nezistil.

3.2. Podľa názoru dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva i na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a to troch otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené:

(i) „Zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon jeho štatutárneho orgánu, vykonaný v priamom rozpore s internými predpismi a inými rozhodnutiami orgánov zamestnávateľa, s ktorými bol zamestnanec oboznámený?“

(ii) „Zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon vykonaný štatutárnym orgánom v rozpore s verejnoprávnymi predpismi, ktoré sa vzťahujú na výkon práce zamestnanca?“

(iii) „Možno jednostranným úkonom štatutárneho orgánu zamestnávateľa zmeniť pracovnú zmluvu zamestnanca banky tak, aby zamestnancovi banky vznikol nárok na zložku mzdy neupravenú v zákone o bankách, v pracovnej zmluve, ani v interných predpisoch zamestnávateľa?“

3.3. K otázke (i) uviedla, že za nesprávny považuje záver súdu (odsek 8 napadnutého rozhodnutia) o tom, že pokiaľ zamestnanec (napriek tomu, že už išlo o vedúceho zamestnanca) obdrží od štatutárneho orgánu list, v ktorom uvádza, že má nárok na odmenu, nie je potrebné skúmať, či tento orgán konal v súlade s internými predpismi zamestnávateľa, pretože ich porušenie zakladá len zodpovednostný vzťah medzi členom orgánu a spoločnosťou. Podľa názoru dovolateľky záver odvolacieho súdu vylučuje § 10 ods. 2 prvá veta Zákonníka práce, podľa ktorého žalovaná ako zamestnávateľ nie je viazaná pracovnoprávnym úkonom, ktorým bola priznaná nenárokovateľná zložka mzdy napriek tomu, že žalobcovi bol priznaný listom predstavenstva žalovanej nárok na mimoriadny výkonnostný bonus. Navyše zamestnanca nemožno považovať za dobromyseľného pri inkasovaní odmeny pokiaľ z listu, ktorým je odmena priznaná evidentne vyplýva, že pri jej priznaní boli porušené interné predpisy a vopred určené podmienky. Osobitne to platí v situácii, že ide o porušenie takých podmienok na výplatu nenárokovateľnej zložky mzdy, ktoré boli zamestnancovi oznámené predošlým listom zamestnávateľa. Poukázala na R 26/1975 podľa ktorého: „Pri rozhodovaní o nárokoch zamestnávateľa na vrátenie mzdových preplatkov treba venovať náležitú pozornosť zisťovaniu dobromyseľnosti zamestnanca, t.j. či zamestnanec vedel, alebo z okolností prípadu musel predpokladať, že ide o sumy nesprávne určené alebo omylom vyplatené“.

3.4. K otázke (ii) uviedla, že sudy nižšej inštancie nepovažovali za opodstatnené vysporiadať sa s námietkou, že zamestnanec musel vedieť o prekročení oprávnenia štatutárneho orgánu, pokiaľ

predstavenstvo žalovaného priznalo žalobcovi nárok, ktorý nie je predpokladaný právnym predpisom. Nesprávne posúdili, že rozhodujúcim je, že takýto nárok priznal štatutárny orgán, pričom to, že priznaný nárok je v rozpore s § 10 ods. 2 Zákonníka práce už relevantné nebolo. Argumentovala, že odmeňovanie vedúcich zamestnancov je striktné regulované Zákonom o bankách, ktoré je *lex specialis* k úprave Zákonníka práce a preto nesprávne posúdil, že zamestnávateľovi poskytuje Zákonník práce zmluvnú voľnosť pri stanovení spôsobu odmeňovania zamestnancov banky. Podľa jeho názoru, je priznanie zložky mzdy, ktorá je v rozpore so Zákonom o bankách, v nadväznosti na podmienku stanovenú § 10 ods. 2 Zákonníka práce takým excesom, ktorý zamestnávateľa nezaväzuje.

3.5. K otázke (iii) uviedla, že odvolací súd nesprávne interpretoval § 118 ods. 2 Zákonníka práce ak stanovil, že mimoriadny výkonnostný bonus sa mal stať nárokovateľnou zložkou rozhodnutím predstavenstva žalovanej. Odvolací súd ignoroval spôsob stanovenia mzdy podľa Zákona o bankách, v zmysle ktorého je obmedzená zmluvná sloboda pri určovaní jednotlivých zložiek mzdy zamestnanca. Dôvodila, že v pracovnej zmluve je vždy mzda dohodnutá výlučne v zmysle § 23a ods. 3 Zákona o bankách, ako zaručená pevná zložka. Navyše sa odmeňovanie malo realizovať v zmysle § 23a a nasl. Zákona o bankách a podľa politiky odmeňovania vybranej skupiny zamestnancov. Je toho názoru, že mzdové podmienky zamestnanca nemôže platne zmeniť rozhodnutie predstavenstva, ani jednostranný právny úkon zamestnávateľa adresovaný zamestnancovi. Doplnila, že aj keď by zamestnávateľa zaväzoval jednostranný úkon v zmysle § 10 ods. 1 Zákonníka práce, v spore sa nepreukázalo, že by štatutár zamestnávateľa vykonal taký právny úkon, ktorým by došlo k platnej zmene podmienok odmeňovania v pracovnej zmluve, a ktorý by bol v súlade so Zákonom o bankách. Z uvedeného dôvodu ide o exces, pri ktorom nemohol byť žalobca dobromyseľný. Uviedla, že ak bola výplata mimoriadneho výkonnostného bonusu priznaná bez schválenia dozornou radou spoločnosti, nemohol tento nárok platne vzniknúť a sudy nemohli žalovanému uložiť povinnosť ju zamestnancovi uhradiť.

4. Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), keď dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné i dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a/), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b/), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c/), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d/), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e/), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f/).

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

13. Žalovaná v dovolaní namietala, že (i) odvolací súd arbitrárne neprihliadol na dôkazy ňou produkované, (ii) ignoroval jej odvoláciu námietku o rozpore priznaného nároku so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších, s ktorou sa riadne nevysporiadal.

14. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.

zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Výhrada žalovanej o neprihliadnutí na dôkazy ňou produkované, ktoré mali preukázať, že žalobca nebol pri priznaní mimoriadneho výkonnostného bonusu dobromyseľný (svedecká výpoveď samotného žalobcu a list predstavenstva žalovaného zo dňa 14. decembra 2015), predstavuje námietku nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú ale bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný závermi súdov nižších inštancií ohľadom zistených skutočností.

18. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva naspravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednáwanej veci nezistil, čím potom ani námietka neprihliadnutia na stranou produkovaných dôkazov ňou a tým v podstate nesprávne zisteného skutkového stavu veci neobstojí.

19. Najvyšší súd ale zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

20. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že nižšie súdy vo svojich rozsudkoch nezohľadnili citované východiská ochrany práva na spravodlivý proces, preto ich prístup pri rozhodovaní nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Odvolací súd totiž na námietku žalovanej ohľadne rozporu priznaného nároku so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov, ktorá námietka bola súčasťou obrany žalovanej

i v prvoinštančnom konaní, v odôvodnení napadnutého rozhodnutia reagoval iba konštatáciou: „... ,že tak ako súd prvej inštancie, nezistil rozpor priznaného nároku so zákonom o bankách.“, pričom súd prvej inštancie sa s predmetnou námietkou v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal, čo žalovaná v odvolaní (v jeho článku IV.) preukázateľne namietala.

22. V preskúmvanej veci vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolací súd uvádza, že i relevantné nevysporiadanie sa nižších súdov s podstatnou argumentáciou žalovanej, došlo k porušeniu práva strany v spore v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovoru). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na publikované stanovisko najvyššieho súdu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je pre právnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, v zmysle ktorého (okrem iného) platí, že výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

23. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu vyplýva, že nie na každý argument strany, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/07).

24. V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania/strane sporu, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

25. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej zmätočnosťnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (t. j. námietkami dovolateľky o nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. Totiž v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

26. Odvolací súd tak konštatovaným nesprávnym procesným postupom zvýhodnil stranu žalobcu pri uplatňovaní jeho procesných práv oproti žalovanej, čím došlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP a zároveň k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 ods. 1

CSP, preto je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátením mu veci na ďalšie konanie.

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.